



Sancti Gregorii Papæ Primi Cognomento Magni Opera

In Tres Tomos Distributa. Ex quamplurimis MSS. Codicibus emendata ;
Additæ Sunt Quædam Notæ in Dialogos & Epistolas ejusdem S. Gregorii

Gregor <I., Papst>

Lutetia Parisiorum, 1675

Homilia V. Habita ad populum in basilica beati Andreæ Apostoli, in die
natalis ejus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74915](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74915)

vivebat. Sed concessa potestate prædicationis, concessis virtutum miraculis, quid Redemptor noster subjungat, audiamus: [*Gratis accepistis, gratis date.*] Præciebat namque nonnullos hoc ipsum donum accepti Spiritus in usum negociationis inflexuros, & miraculorum signa ad avaritiæ obsequium declinatos. Hinc est enim, quod Simon magus per impositionem manus edita miracula conspiciens, percipere donum Spiritus sancti pecuniâ voluit: scilicet ut deterius venderet, quod malè comparasset. Hinc de templo Redemptor noster flagello de reticulis facto turbas eiecit, cathedras vendentium columbas evertit. Columbas quippe vendere, est impositionem manus qua Spiritus sanctus accipitur, non ad vitæ meritum, sed ad præmium dare. Sed sunt nonnulli, qui quidem numerorum præmia ex ordinatione non accipiunt, & tamen sacros ordines pro humana gratia largiuntur: atque de largitate eadem, laudis solummodo retributionem querunt. Hi nimirum quod gratis acceptum est, gratis non tribuunt: quia de impenso officio sanctitatis, nummum expetunt favoris. Unde bene cum iustum virum describeret Propheta, ait: *Qui excutit manus suas ab omni munere*; sed enim dicit: *Qui excutit manus suas ab omni munere*; sed adjunxit, *ab omni*; quia aliud est munus ab obsequio, aliud munus à manu, aliud munus à lingua. Munus quippe ab obsequio, est subjectio indebitè impensa: munus à manu, pecunia est: munus à lingua, favor. Qui ergo sacros ordines tribuit, tunc ab omni munere manus excutit, quando in divinis rebus non solum nullam pecuniam, sed etiam humanam gratiam non requirit. Sed vos, fratres charissimi, quos secularis habitus tenet, cum quæ sint nostra cognoscitis, mentis oculos ad vestra revocate. Cuncta erga vos vicissim gratis agite. Nolite operis vestri in hoc mundo retributionem querere, quem cum tanta jam cernitis velocitate defecisse. Sicut malè acta abscondi vultis ne alij videant: ita bona ne ad humanam laudem appareant cavete. Neque mala quoque modo, nec bona pro temporali retributione faciatis. Ipsum vestri operis testem quarite, quem iudicem sustineris. Occulta nunc bona vestra esse videat, ut ea retributionis sue tempore in publico ostendat. Sicut carni vestrae ne deficiat, cibos quotidie præbetis: sic mentis vestrae quotidiana alimenta bona sint opera. Cibo corpus pascitur, pio opere spiritus nutriatur. Quod mortura carni tribuitis, victura in perpetuum animæ non negetis. Si quando enim repentinus ignis habitaculum absumit, quisquis ejus possessor exiterit, rapit quod valuerit, & fugit: lucrum deputat, si quid secum ex ignibus tollat. Ecce tribulationum flamma mundum concremat, & cuncta quæ in eo speciosa videbantur, finis jam proximus velut ignis devastat. Lucrum ergo, fratres charissimi, maximum credite, si vobiscum aliquid de illo rapiatis, si quid fugientes tollitis, si hoc quod perire manendo poterat, ad retributionem vobis perpetuam largiendo servatis. Terrena quippe omnia servando amittimus, sed bene largiendo servamus. Cum velocitate tempora fugiunt. Ad videndum ergo citius iudicem nostrum, quia cum magna importunitate impellimur, ei bonis actibus cum festinatione præparamur: donante Domino nostro, &c.

LECTIO sancti Evangelij secundum Matthæum.

Cap. 4. c.

IN illo tempore: Ambulans Iesus juxta mare Galilææ, vidit duos fratres, Simonem, qui vocatur Petrus, & Andream fratrem ejus, mittentes rete in mare (erant enim piscatores,) & ait illis: Venite post me, & fa-

Aciam vos fieri piscatores hominum. At illi continuo relictis retibus, secuti sunt eum. Et procedens inde, vidit alios duos fratres, Jacobum Zebedæi, & Ioannem fratrem ejus in navi, cum Zebedæo patre eorum, reficientes retia sua, & vocavit eos. Illi autem statim relictis retibus & patre, secuti sunt eum.

HOMILIA V.

Habita ad populum in basilica beati Andreae Apostoli, in die natalis ejus.

AUdistis, fratres charissimi, quia ad unius iustionis vocem Petrus & Andreas relictis retibus secuti sunt Redemptorem. Nulla verò de præmio adhuc miracula viderant, nihil ab eo de præmio æternæ retributionis audierant: & tamen ad unum Domini præceptum, hoc quod possidere videbantur, obliti sunt. Quanta nos ejus miracula videmus, quot flagellis affligimur, quantis minarum asperitatibus detremur: & tamen vocentem sequi contemnimus? In celo jam sedet, qui de conversione nos admonet: jam jugo fidei colla gentium subdidit, jam mundi gloriam stravit, jam ruinis ejus crebescens, districti sui iudicij diem propinquantem denunciat: & tamen superba mens nostra non vult hoc sponte deferere, quod quotidie perdit invita. Quid ergo, charissimi, quid in ejus iudicio dicturi sumus, qui ab amore præsentis sæculi nec præceptis flectimur, nec verberibus emendamur? Sed fortasse aliquis tacitis sibi cogitationibus dicat: Ad vocem Dominicam uterque iste piscator quid aut quantum dimisit, qui pene nihil habuit? Sed hæc in re, fratres charissimi, affectum debemus potius pensare, quàm censum. Multum reliquit, qui sibi nihil retinuit: multum reliquit, qui quantum libet parum, totum deseruit. Certe nos & habita cum amore possidemus, & ea quæ minimè habemus, ex desiderio quarimus. Multum ergo Petrus & Andreas dimisit, quando uterque etiam desideria habendi dereliquit. Multum dimisit, qui cum re possessa etiam concupiscentiis renunciavit. A sequentibus ergo tanta dimissa sunt, quanta à non sequentibus concupisci potuerunt. Nemo igitur etiam cum quosdam conspiciat multa reliquisse, apud semetipsum dicat: Imitari mundi hujus contemptores volo, sed quod relinquam, non habeo. Multa fratres relinquitis, si desiderijs terrenis renunciatis. Exteriora etenim nostra Domino quamlibet parva sufficiunt. Cor namque, & non substantiam pensat: nec perpendit quantum in ejus sacrificio, sed ex quanto proferatur. Nam si exteriorem substantiam perpendamus, ecce sancti negotiatores nostri perpetuam Angelorum vitam datis retibus & navi mercati sunt. Estimationem quippe pretij non habet: sed tamen regnum Dei tantum valet, quantum habes. Valuit namque Zachæo dimidium substantiæ: quia dimidium aliud ad hoc quod injustè abstulit, restituendum in quadruplum reservavit. Valuit Petro & Andrea dimissis retibus & navi: valuit viduæ duobus minutis: valuit alteri calice aquæ frigidæ. Regnum itaque Dei, ut diximus, tantum valet, quantum habes. Pensate igitur, fratres, quid vilius cum emitur, quid carius cum possidetur. Sed fortasse nec calix aquæ frigidæ suppetit qui indigenti præbeatur: etiam tunc securitatem nobis promittit sermo divinus. Redemptore etenim nato, cali cives ostensi sunt, qui clamarent: *Gloria in excelsis Deo, & in terra pax hominibus bonæ voluntatis.* Ante Dei namque oculos nunquam est vacua manus à munere, si fuerit arca cordis repleta bona

Luc. 19. b

Mat. 4. c

Luc. 21. d

Mat. 10. e

Luce 2. b

Psal. 55. c.

voluntate. Hinc etenim Psalmista dicit: *In me sunt A* *Deus vota tua, quae reddam, laudationes tibi.* Ac si apertè dicat: Etsi exterius munera offerenda non habeo, intra memetipsum tamen invenio, quod in ara laudis impono: quia qui nostra datione non pasceris, oblatione cordis melius placaris. Nihil quippe offertur Deo ditius voluntate bona. Voluntas autem bona est, sic adversa alterius sicut nostra pertimescere; sic de prosperitate proximi, sicut de nostro profectù gratulari: aliena damna, nostra credere; aliena lucra, nostra putare: amicum non propter mundum, sed propter Deum diligere; inimicum etiam amando tolerare: nulli quod pati non vis, facere; nulli quod tibi iustè impendi desideras, denegare: necessitati proximi non solum juxta vires succurrere, sed prodesse etiam ultra vires velle. Quid ergo isto holocausto locupletius, quando per hoc quod Deo B immolat in ara cordis, anima semetipsam mactat? Sed hoc bona voluntatis sacrificium nunquam plenè perfolvitur, nisi mundi hujus cupiditas perfectè deferatur. Nam quidquid in eo concupiscimus, hoc procul dubio proximis invidemus. Videtur etenim quia nobis desit, quod alter assequitur. Et quia semper invidia à bona voluntate discordat, mox ut hæc mentem ceperit, illa discedit. Unde prædicatores sancti ut possent proximos perfectè diligere, studuerunt in hoc sæculo nihil amare, nihil unquam appetere, nihil * etiam cum appetitu possidere. Quos bene Isaias intuens, ait: *Qui sunt isti, qui ut nubes volant. & quasi columbae ad fenestras suas?* Vidit quippe terrena eos despiciere, mente caelestibus propinquare, verbis pluere, miraculis coruscare. Et quos à terrenis contagiis sancta prædicatio & sublimis vita suspenderat, hos volantes pariter & nubes appellat. Fenestras autem, nostri sunt oculi: quia per ipsos anima respicit, quod exterius concupiscit. Columba verò simplex est animal, atque à malitia fellis alienum. Quasi columbae ergo ad fenestras suas sunt, qui nihil in hoc mundo concupiscunt, qui omnia simpliciter aspiciunt, & in hæc quæ vident, rapacitatis studio non trahuntur. At contra, milvus & non columba ad fenestras suas est, qui ad ea quæ oculis considerat, rapine desiderio anhelat. Quia ergo, fratres charissimi, beati Andrea Apostoli natalitia celebramus, debemus imitari quod colimus. Ostendat nostræ obsequium devotionis, immutata solemnitas mentis: despiciamus quæ terrena sunt, relictis temporalibus mercemur æterna. Si autem necdum possumus relinquere propria, saltem non concupiscamus aliena. Si necdum mens nostra accenditur igne charitatis, in ambitione sua habeat frænum timoris: ut profectus sui palsibus vegetata, dum ab alienorum appetitu compescitur, quandoque ad propria contemnenda perducatur, adjuvante Domino nostro Jesu Christo, &c.

Lectio sancti Evangelij secundum Matthæum.

Cap. 11. b.

In illo tempore: Cum audisset Ioannes in vinculis opera Christi, mittens duos ex discipulis suis, ait illi: *Tu es qui venturus es, an alium expectamus?* Et respondens Iesus, ait illis: *Euntes renunciate Ioanni, quæ audistis & vidistis. Cæci vident, claudi ambulantes, leprosi mundantur, surdi audiunt, mortui resurgunt, pauperes evangelizantur: & beatus est, qui non fuerit scandalizatus in me.* Illis autem abeuntibus, cepit Iesus dicere ad turbas de Ioanne: *Quid existis in deserto videre? Arundinem vento agitatam? Sed quid existis videre? Hominem mollibus vestitum? Ecce qui mollibus ve-*

stiuntur, in domibus regum sunt. Sed quid existis videre? Prophetam? Etiam dico vobis, & plus quàm prophetam. Hic est enim, de quo scriptum est: Ecce ego mitto angelum meum ante faciem tuam, qui preparabit viam tuam ante te.



HOMILIA VI.

Habita ad populum in basilica sanctorum Marcellini & Petri, Dominica tertia Adventus Domini.

Quærendum nobis est, fratres charissimi, Joannes propheta & plus quàm propheta, qui venientem ad Jordanis * baptisma Dominum ostendit dicens: *Ecce agnus Dei, ecce qui tollis peccata mundi: qui & humilitatem suam, & divinitatis ejus potentiam considerans, dicit: Qui de terra est, de terra loquitur; qui autem de celo venit, super omnes est.* cur in carcere positus, mittens discipulos suos, requirit: *[Tu es qui venturus es, an alium expectamus?]* tanquam si ignoret quem ostenderit; & an ipse sit, nesciat, quem ipsum esse prophetando; baptizando, & ostendendo clamaverat. Sed hæc citius quæstio solvitur, si gestæ rei tempus & ordo pensetur. Ad Jordanis enim fluenta positus, quia ipse redemptor mundi esset, asseruit: missus verò in carcerem, an ipse veniat, requirit: non quia ipsum esse mundi redemptorem dubitet, sed quærit, ut sciat si is qui per se in mundum venerat, per se etiam ad inferni claustra descendat. Quem enim præcreans mundo nunciaverat, hunc moriendo & ad inferos descendendo præcurrerebat. Ait ergo: *[Tu es qui venturus es, an alium expectamus?]* Ac si apertè dicat: Sicut pro hominibus nasci dignatus es, an etiam pro hominibus mori, & ad inferos descendere digneris, insinua: ut qui nativitatis tuæ præcursor extiti, mortis etiam præcursor fiam, & venturum in inferno te nunciem, quem jam venisse mundo nunciavi. Unde & inquisit Dominus, enumeratis potentie suæ miraculis, de mortis suæ protinus humilitate respondit, dicens: *[Cæci vident, claudi ambulantes, leprosi mundantur, surdi audiunt, mortui resurgunt, pauperes evangelizantur: & beatus est, qui non fuerit scandalizatus in me.]* Visis tot signis, tantisque virtutibus, non scandalizari quisquam potuit, sed admirari. Sed infidelium mens grave in illo scandalum pertulit, cum eum post tot miracula morientem vidit. Unde & Paulus dicit: *Nos autem predicamus Christum crucifixum, Judæis quidem scandalum, Gentibus autem stultitiam.* Stultum quippe hominibus visum est, ut pro hominibus auctor vitæ moreretur: & inde contra eum homo scandalum sumpsit, unde ei amplius debitor fieri debuit. Nam tantò Deus ab hominibus dignius honorandus est, quantò pro hominibus & indigna suscepit. Quid est ergo dicere: *[Beatus qui non fuerit scandalizatus in me,]* nisi aperta voce abjectionem mortis suæ humilitatemque signare? Ac si patenter dicat: Mira quidem facio, sed abjecta perpeti non dedignor. Quia ergo moriendo te subsequor, cavendum valde est hominibus, ne in me mortem despiciant, qui signa venerantur. Sed dimissis Joannis discipulis, quid de eodem Joanne turbis dicat, audiamus: *[Quid existis in deserto videre? Arundinem vento agitatam?]* Quod videlicet non asserendo, sed negando intulit. Arundinem quippe mox ut aura contigerit, in partem alteram inflectit. Et quid per arundinem, nisi carnalis animus delinatur? Qui mox ut favore, vel detractio tangitur, statim in partem quamlibet inclinatur. Si enim

ab